



1-2-3 Aangiftewijzer

Geweld, bedreiging en belediging tegen de gerechtsdeurwaarder

Soms heeft de gerechtsdeurwaarder te maken met agressie en geweld. Helaas worden strafbare feiten niet altijd en automatisch door politie en het Openbaar Ministerie vervolgd. Volg deze aanwijzingen om een succesvolle vervolging te vergroten.

Als er sprake is van een incident op heterdaad (tijdens of kort na plegen) en het gaat om een mishandeling of een bedreiging met mishandeling:

- 1) Breng jezelf in veiligheid.
- 2) Bel direct de KBvG aangifte supportlijn bij mishandeling en ernstige bedreiging:
070 209 20 77.
- 3) Leg zoveel mogelijk bewijs en getuigen vast.

Toelichting sub 2: helpdesk

1. De KBvG aangifte supportlijn bespreekt met jou of telefonische bijstand van een van de strafrechtadvocaten uit de KBvG pool gewenst en nuttig is.
2. Als je zelf aangifte doet: dring erop aan dat de code VPT (Veiligheid Publieke Taak) wordt aangevinkt door de politie. Daarmee krijgt de behandeling voorrang (via eenduidig landelijk beleid).

Toelichting sub 3: bewijsgaring

Voor een snelle en succesvolle aanpak (en veroordeling) is bewijsgaring cruciaal. 'Unus testis nullus testis' (één getuige is géén getuige) is het uitgangspunt in het Nederlandse strafrecht. Alleen de verklaring van een gerechtsdeurwaarder is daarom onvoldoende. Aanvullend bewijs is noodzakelijk om een succesvolle vervolging mogelijk te maken. Dat kan zijn:

- Verklaring van de verdachte die toegeeft;
- Verklaring van getuigen die bevestigen;
- Beeld: foto's of film;
- Geluid: geluidsopnamen;
- Documenten: akte die de gerechtsdeurwaarder wilde uitbrengen;
- Verklaring deskundige (bijvoorbeeld een arts).

Verzamel daarom ook *zelf* (bijvoorbeeld met behulp van een smartphone) zoveel mogelijk bewijs dat het strafbare feit aantoont. Bij bijvoorbeeld een mishandeling is het van belang de zichtbare bewijzen zoals een blauwe plek of gescheurde kleding goed vast te leggen met foto's en mogelijk een verklaring van een (huis)arts. Verbindt eventuele foto's of geluidsopnamen ook zoveel mogelijk met de datum en/of de plek van het misdrijf en mail de bestanden ook naar de politie.

Toepassing strafrecht

De meest voorkomende delicten die tegen gerechtsdeurwaarders worden gepleegd zijn:

- Mishandeling: art. 300, 301, 302 en 304 Wetboek van Strafrecht
- Bedreiging: art. 284 Wetboek van Strafrecht
- Belediging en smaad: art. 266, 267 Wetboek van Strafrecht

Een artikel is overtreden als alle daarin opgenoemde kernelementen bewezen kunnen worden voor een rechter:

Mishandeling (art. 300 Wetboek van Strafrecht):

- opzettelijk;
- toebrengen van verwondingen of pijn of andere schade tegen het lichaam van een persoon gericht.

Indien een gerechtsdeurwaarder tijdens zijn ambtelijke werkzaamheden wordt mishandeld is er bovendien sprake van zogenoemde gekwalificeerde belediging zoals genoemd in artikel 304 Wetboek van Strafrecht.

Bedreiging (art. 284 Wetboek van Strafrecht):

- geweld (of bedreiging met);
- feitelijkheden (of bedreiging met feitelijkheden);
- dreiging door smaad of smaadschrift;
- gericht tegen die ander of tegen derden;
- dwingt iemand iets te doen, niet te doen of na te laten.

Belediging (art. 266 Wetboek van Strafrecht):

- opzettelijk;
- belediging die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt (dan valt het onder een andere strafbepaling).

De belediging kan op diverse manieren plaatsvinden:

- in het openbaar mondeling of bij geschrift of afbeelding;
- iemand, in zijn tegenwoordigheid, mondeling of door feitelijkheden;
- door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding, aangedaan.

Indien de gerechtsdeurwaarder tijdens zijn ambtelijke werkzaamheden werd beledigd is er bovendien sprake van zogenoemde gekwalificeerde belediging zoals genoemd in artikel 267 Wetboek van Strafrecht:

- Een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening.

Relevante begrippen

Aanhouding bij ontdekking op heterdaad (art. 53 Wetboek van Strafvordering):

1. In geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit is een ieder bevoegd de verdachte aan te houden.
2. De opsporingsambtenaar die een verdachte bij ontdekking op heterdaad aanhoudt, brengt deze ten spoedigste over naar de plaats voor verhoor ter voorgeleiding aan de hulpofficier van justitie of de officier van justitie.
3. Geschiedt de aanhouding door een ander dan een opsporingsambtenaar, dan levert deze de aangehoudene onverwijld aan een opsporingsambtenaar over, onder afgifte aan deze van bij de verdachte aangetroffen voorwerpen. De opsporingsambtenaar handelt overeenkomstig de bepaling van het tweede lid en maakt zo nodig een kennisgeving van inbeslagneming op.
4. Bij de voorgeleiding van de verdachte aan de hulpofficier of de officier van justitie beoordeelt deze de noodzaak van verdere vrijheidsbeneming op grond van artikel 56a.

Iedereen kan aanhouden bij ontdekking op heterdaad, dus ook een gerechtsdeurwaarder tegen wie een misdrijf is gepleegd of getuige is van een misdrijf. Denk aan je veiligheid! Onderzoek de mogelijkheid van (burger)assistentie en handel altijd proportioneel en met gepast en minimaal fysiek contact (anders bestaat het risico op tegenaangifte).

Ambtenaar in functie

Diverse strafrechtartikelen kennen een gekwalificeerde variant als het een ambtenaar in functie betreft. Letterlijk geeft de wet aan: "een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening". Voor een gerechtsdeurwaarder is dit van toepassing als:

- de gerechtsdeurwaarder ambtelijke werkzaamheden uitvoerde;
- waartoe hij gerechtigd is.

Ambtelijke werkzaamheden omvatten geen werkzaamheden die door een ander dan de gerechtsdeurwaarder kunnen worden uitgevoerd. Het omvat wel het uitvoeren van ambtshandelingen waartoe de gerechtsdeurwaarder een opdracht heeft, conform de daarvoor geldende regels (bijvoorbeeld niet een beslag leggen waartoe nog geen recht was).

Gekwalificeerde versies van strafbare feiten zijn:

- 267 Wetboek van Strafrecht: belediging en smaad van een ambtenaar in functie
- 304 Sr: mishandeling van een ambtenaar in functie

Heterdaad (art. 128 van het Wetboek van Strafvordering)

1. Ontdekking op heterdaad heeft plaats, wanneer het strafbare feit ontdekt wordt, terwijl het begaan wordt of terstond nadat het begaan is.
2. Het geval van ontdekking op heterdaad wordt niet langer aanwezig geacht dan kort na het feit dier ontdekking.

Ingevolge lid 1 van dit artikel vindt ontdekking op heterdaad plaats, wanneer het strafbare feit ontdekt wordt, terwijl het wordt begaan (het betrappen van de dader) of terstond nadat het begaan is. Terstond wil in dit geval zeggen dat de toestand nog vers is en er geen al te lange tijd

verstreken is tussen het tijdstip waarop het strafbare feit is begaan en het moment waarop het ontdekt wordt.

Lid 2 van dit artikel benadrukt dit nog eens door te stellen dat het geval van ontdekking op heterdaad niet langer aanwezig wordt geacht dan kort na het ontdekken van het feit. Het feit 'terstond nadat' kan ook betrekking hebben op de achtervolging van de verdachte. Hierbij is het niet van belang hoe lang die achtervolging duurt, en ook niet indien men de verdachte tijdens een achtervolging even kwijt raakt en daarna weer in het oog krijgt. In dit geval blijft de ontdekking op heterdaad tijdens een achtervolging bestaan.

Alleen bij ontdekking op heterdaad mag een persoon anders dan een daartoe bevoegd ambtenaar een verdachte aanhouden (art. 53 lid 1 Sv). Deze persoon moet de aangehouden verdachte dan wel onverwijld overdragen aan een bevoegde opsporingsambtenaar (de politie). Ook kan in geval van heterdaad opdracht worden gegeven voor bijvoorbeeld een huiszoeking.

De ontdekking op heterdaad moet overigens wel, wil zij de aanhouding rechtvaardigen, gepaard gaan met een redelijk vermoeden in de zin van artikel 27 Sv. De enkele ontdekking op heterdaad legitimeert nog niet tot aanhouding. Uit die ontdekking of uit andere omstandigheden moet het redelijk vermoeden zijn ontstaan dat de aan te houden persoon het strafbare feit heeft gepleegd.

Opzet of schuld

Het verschil tussen opzet en schuld zit hem in de bedoeling van de dader. Bij opzet is er sprake van opzettelijk handelen van de dader, bij schuld is er sprake van onopzettelijk handelen. Het is van belang om duidelijk iemands intentie aan te kunnen tonen; dit bepaalt in grote mate de hoogte van de uitspraak.

Tegenaangifte

Het staat de verdachte vrij om tegenaangifte te doen tegen de gerechtsdeurwaarder. Dit komt in de praktijk vaak voor om twijfel te zaaien of om een strafvermindering te bewerkstelligen. De gerechtsdeurwaarder dient zich dan, op verzoek, te melden op het politiebureau om gehoord te worden als verdachte. Dit is een standaard procedure die vaak een gevoel van verontwaardiging oplevert. De gerechtsdeurwaarder mag zich bij laten staan door een advocaat. Indien de gerechtsdeurwaarder hiervan afziet is het verstandig om alleen het hoogstnodige te verklaren, alles kan namelijk ook uit context geplaatst worden en dienen als bewijs tegen de gerechtsdeurwaarder. Niemand, dus ook de gerechtsdeurwaarder, is verplicht om tegen zichzelf belastende verklaringen af te leggen. Iedereen mag zich beroepen op diens zwijgrecht. De verhorende ambtenaar dient dit te vermelden in de zogenaamde cautieplicht.

Alleen bij de gegronde verdenkingen van een zeer ernstig vergrijp kan op het verzoek van de Officier van Justitie, en op bevel van de rechter-commissaris, DNA-materiaal afgenomen worden. Medewerking hieraan is wettelijk verplicht.

Valse verklaring

Het afleggen van een valse verklaring is strafbaar en kan bestraft worden met een gevangenisstraf van maximaal één jaar of een geldboete van de derde categorie.

Verdachte: art. 27 van het Wetboek van Stafvordering

1. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit voortvloeit.
2. Daarna wordt als verdachte aangemerkt degene tegen wie de vervolging is gericht.
3. De aan de verdachte toekomende rechten komen tevens toe aan de veroordeelde tegen wie een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld of te wiens aanzien op een vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht niet onherroepelijk is beslist.
4. De verdachte die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheerst, is bevoegd zich te laten bijstaan door een tolk.